

Дзвоник

№51

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, червень, 2011 рік

Dзвоник (Clopotel)

№ 51, 2011 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над **Dзвоником** працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Людмила Дорош
Редколегія: Іван Ковач,, Михайло Михайлюк, Марія Чубіка, Михайло Трайста.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри
- * розумні поради

Dзвоник завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Людмила ВОЛОШКА

Я ХОТІЛА Б ПОГОВОРТИ...

Я хотіла б поговорити
Не звичайними словами,
Нецікавими, блідими,
А вогнистими стрілами!

Так, щоб кожне моє слово
В людське серце западало
І своїм палким завзяттям
Його наскрізь пропікало.

Я б хотіла бити в дзвони,
Щоб скликать братів до зброї,
Боронити світлу волю
Од погибелі лихої.

Гей! Прокиньсь, хто спить ледачий,
Прозривай, сліпий-незрячий!
Навіть мертвий мусить встати,
Щоб за волю міцно стати!

Бо по закутках таємних, –
Чуєш? – гади засичали!
Гріє серце їм надія,
Що не все для них пропало.

І чатують злі примари,
І кують в п'їтьмі кайдани;
Може, згодом тую волю
Закувати – сили стане.

Станьмо, браття, одностайно
І з'єднаймо спільні сили
Так, щоб заходи ворожі
Нас, міцних, не подолили!

І нехай в нас буде, браття,
Завдання й мета єдина:
Між народами-братами
Горда й вільна Україна!

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

VI

Петрусеві нетерпеливилось. З кожною хвилиною його дедалі сильніше рвало до тієї галявини, на якій, як уявляв він, рудіють зграйками гриби. Глянув на небо і йому здалося, що й воно рясно всіяне рудими капелюшками, які самі просились в корзину. І знову в душі заграло добре сподівання. Ось мати похвалить його, сусідкам розкаже, скільки і яких грибів він приніс до хати. А сам він мовчатиме, нікому, окрім батька, не довірять своєї таємниці, що то павутинка йому допомогла. Ось вона теліпається поміж здоровенними буками та густими кущами, ведучи його до омріяної місцини.

– Ти не хвилюйся, – обірвала враз його замріяність павутинка. – Зараз цей ліс скінчиться і нам доведеться прориватись густою пустою. Там рясна ожина та дика рожа з колючками. Та ще вербигуз розкішний. І дороги там вже не буде. Ти пильнуй за мною і не втрачай надію. Після такої дороги на тебе жде несподівана радість. Там гриб біля гриба. Ніде ступити, тож будь обережнішим.

– А чому ж ваш брат так далеко живе? – знову запитав Петрусь, бо не сподівався таке почути. І вже відчув у душі легкий спротив. Краще було піти з Богданом. Назбирав би там два-три козарики, а чи білі, та й вернувся б додому. Мати б не осудила, а похвалила б, бо в їхній хаті давно не чувся пах грибів. Коли ще тато

жив, то влітку та осінню запах грибів розносився аж по сусідніх подвір'ях. Головно, коли вони смажили їх у підвечірок на сковороді. І мамалигою пахло. Варив батько її накруто, ножем доводилось різати. Клята машина...

– Обережно, бо тут яр глибокий, – отверезила од давніх спогадів Петруся ветха павутинка.

– Гаразд, ідіть попереду, а я за вами. Не загублюся.

– Вірю, синку, вірю, але не шкодить попередити. Береженого й сам Бог береже.

«А батька не оберіг, хоч мати радила йому не пускатись в дорогу в той сльотавий осінній день.»

Яр був дійсно глибокий. Павутинка спускалась споквола, обережно, щоб не зачепитись ненароком. Вона чомусь час від часу зупинялась, одсапувалась і розглядалась. Зніяковіло наче. Розгублено, мовби заблукала. Далі припливла до Петруся і шепнула на вухо:

– Слухай мене! Подолаємо яр, швидко вийдемо на галявину. Ти не кидайся одразу на гриби. Вони нікуди не втечуть. Та насамперед хочу тобі сказати, що нам відкриються три доріжки. Котрою не підеш – все одно туди ж дійдеш, бо поза галявиною вони сходяться. Там, на кінці них, стоїть братів будинок. Не тривожся. Він не такий, які ти бачив у селі чи в місті. Там таких не буває.

(Продовження на 11 сторінці)

Михайло ТРАЙСТА

МАЛЕНЬКА РАБИНЯ

(Продовження із 50 числа)

Не минуло ще й півмісяця з того часу, як Міріам переконала генерала Наамана їхати до Самарії, як той з вірним радником Гатером і великою групою війська уже був у дорозі.

Коли почув про це Йорам, цар ізраїльський, то сильно злякався, бо війська ізраїльські не були готові до війни.

З боку Сирії він навіть не чекав нападу, бо щойно заключив мир з Бен-Гадедом. Він тільки тоді трохи заспокоївся, коли до нього

прибув Гатер і розповів, з якими намірами вони прибули на ізраїльську територію, і передав йому листа від Бен-Гадеда, царя Сирії.

Йорам прочитав листа і в розпачі розірвав на собі царський одяг.

– Чого бажає від мене Бен-Гадед?.. Хіба я Бог, щоб оздоровити його генерала від прокази? То, мабуть, він шукає привід, щоб знову почати війну!

– Ні, цар Йорам помиляється! – заспокоїв його Гатер. – Ми чували, що в Самарії живе один пророк, котрий зміг би оздоровити генерала від прокази, саме тому ми знаходимось тут. В нас є срібло, золото й інші подарунки для цього пророка. Покажи нам, будь-ласка, дорогу до нього!

– В Ізраїлі є багато хворих на проказу, а також є багато пророків. Чому ти гадаєш, що якийсь із них зможе вилікувати генерала? Ні, я не вірю, що це привело вас сюди. Ви шукаєте причини, щоб розпочати війну!

І так вони сперечались, доки до царського залу не увійшов Гехазій, слуга

пророка Єлісея.

– Слухай, царю!.. Так говорить тобі Єлісей, пророк Справедливого Господа Бога: «Чому ти розірвав царський одяг, хіба це знак, що ти втратив віру в Господа Бога?» А потім повернувся до Гатера

і промовив: «Сьогодні вся Сирія дізнається, що в Ізраїлі є справедливий пророк! Ходіть, я поведу вас до нього».

Коли вислухав Нааман Гехазія, то дуже здивувався:

– Звідки дізнався пророк, що ми його шукаємо?

– На те він і пророк, Господь Бог йому відкриває все, що має відбутися! – всміхнувся Гехазій.

Така відповідь задовольнила Наамана і він більше не питав нічого.

Гехазій навіть сам запитувався, чому Єлісей хоче оздоровити цього генерала, найбільшого ворога його народу? Та потім згадав доброту Єлісея і ця думка покинула його.

(Далі буде.)

Малюнок автора

Ліна КОСТЕНКО

Сонце сипле квіти

Уже в дітей порожевіли личка,
Уже дощем надихалась рілля.
І скрізь трава,
Травиченька,
Травичка!
І сонце сипле квіти,
Як з бриля.

Леонід ПОЛТАВА

Наш песик

Сірі очі, сіра спина,
Сірі вуха, сірий ніс –
Отаким його в хустині
Нам дідусь колись приніс.

Нам приніс, подарував
І Сірком його назвав.
Ріс і виріс славний пес,
Знає люд його увесь:

Мама йде із магазину –
Їй Сірком несе хустину,
Ту хустину, що колись
Дід Сірком у ній приніс!

Володимир ЛУЧУК

Мокру моркву заєць ніс

По стежині через ліс
Мокру моркву заєць ніс.
А чому та морква мокра?
І кому він моркву ніс?
Морква мокра від водиці,

Бо обмита у криниці.
Мокру моркву заєць ніс
Чемному хлопчині,
А мені він не приніс,
Бо я плакав нині.

Дмитро КУРОВСЬКИЙ

Грім

Грім не сам по небу йде –
Ще й бабусеньку веде.
Та бабуся – хмара сива.
Їй самій ходить несила.
Грім же – хлопець-молодець,
Так і грає навпростець.
Через гори, через море,
Через лан, де трактор оре,
Через вулиці й двори
Перекочує з гори!
Добрим ділом веселиться:
Що бабусеньку-хмарицю
Доведе, куди їй треба,
Не покине серед неба.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Вітер

Вітер, вітер, вітерець!
Ой, який він молодець –
Скільки зразу збив з гілок
Грушок, яблук і сливок!
Скільки їх лежить в траві,
На стежках, у кропиві
І в куточку між кущів...
Тільки що ж ти наробив!
Нащо з листям позривав!
Нащо гілку поламав!
Хочеш яблучко – зривай,
Тільки гілки не ламай.

Людмила ДОРОШ

Як карасик подався до моря

Ще коли був маленьким, карасик, граючись із своїми братами й сестрами поміж водорослями в їхньому невеличкому озері Загата, почув пісню одного рибалки про безмежний морський простір і з того часу відвідати море стало його нестерпним бажанням. Про море в їхньому маленькому озері ніхто нічого не знав, хіба що тільки старий вчитель-короп, але й він знав від інших риб, яких зараз вже не було на світі.

Коли вони, дітлахи-карасики та інші рибячі малята, були ще зовсім маленькими, батьки не дозволяли їм підніматися близько до поверхні озера, щоб ненароком рибалка не виловив якогось нетямущого дитяти. Проте минуло літо, настала зима, всі вони вже чималенько підросли і почали відвідувати підводну школу. І ось тут маленькому карасику, якого прозвали Чомусиком через його допитливість, випала нагода дізнатися від свого старого вчителя-коропа про глибоке і безмежне синє море.

Звичайно, короп розповідав йому, що насправді воно не безмежне, але невеликим озерним рибам воно видається саме таким. І поки озеро було сковане льодом, карасик Чомусик почав шукати те місце, де озеро впадало в річку. Дарма батьки відмовляли його, мовляв, там небезпечно, та й куди йому до моря, йому не вистачить сил, він стане обідом якоїсь великої хижої риби. Чомусик – ні та й ні, хочу в море. Вечорами він сидів допізна в бібліотеці, щоб ознайомитися із тим великим загадковим світом, який чекає на нього десь за межами озера.

І ось коли настала весна, а за нею й літо, карасик почав збиратися в дорогу. Однієї ночі йому приснилося, що якийсь голос – а він знав, що то був голос моря –

почав його шуміти-кликати. «Настав час», – вирішив карасик, написав кілька слів на прощання батькам кінцем хвостика на мулі і вирушив у дорогу. Ось так в теплу зоряну ніч, коли всі мешканці озера спали спокійним сном, Чомусик подався у дорогу.

– Куди ж його пливти? – міркував угорос Чомусик, бо так йому здавалося, що він не один у дорозі, а з якимось невидимим другом.

– Слідкуй за течією, вона поведе тебе до річки, – почувся чийсь голос.

Чомусик обернувся туди й сюди, але нікого не помітив, крім величезного рака, який, здавалося, міцно спав, та купки водоростей. Але він прислухався до поради.

Течія ж була майже непомітною, і Чомусик знайшов її не без зусиль. От пливе він за течією й пливе, а озеру все немає краю. Аж поки не долинув до нього якийсь шум.

«Що воно може бути» – насторожився Карасик, але продовжив свою дорогу.

Шум ставав усе сильнішим, і через деякий час вода стала холоднішою, та й течія прискорила свою путь. Він бачив на дні, у мулі, більше риб, і деякі з них зовсім не були схожими з тими, яких він бачив за все своє життя.

Почало світати, і зморений карасик вирішив трішки поспати в мулі, відпочити й набратися сил, бо дорога, в яку він подався, була довгою, а плавання було виснажливим. Він опустився біля невеличкого каменю, притулив до нього свою голівку і міцно заплющив очі. «Море, я вже ближче до моря» – з такою думкою щасливий Чомусик заснув. Та не довго йому вдалося поспати. Чиєсь голосне «Рятуйте!» примусило його підскочити від несподіванки.

(Далі буде)

Стела ГАРГАЧ

ЇЖАЧОК

Розказував нам батько одну з пригод.

– Вертався я з роботи додому. Вже споночіло. Зима. Зненацька із ліска висунувся вовк і пересік мені дорогу. Видно, що бідолаха голодний був. Та я не переполохався і не ступив назад. Закричав зі всіх сил. Звір ухляв. Віддалився вбік і пропав у засніженім чагарнику.

Це було взимку. А восени ми запримітили, як із левади, з-під оборога, чимчикував крихітний звірик. Маленький він, але для нас, дітей, незвичний. Завбільшки клубка. Гарненьке звіря, такого ми ще не бачили. Було вкрите голочками, а не шерстю, як інші. Чорного чи, можливо, сірого кольору. Ми швидко стривожили батька, маму про незнайомого гостя, що присунув до нас у город і сховався під хлівом. Згодом батько заспокоїв нас і сказав, що це ніяке не чудовисько, а їжак. Він не шкодить людині, а навпаки, – він корисний при господарстві. Їх треба оберігати.

Накінець охрестили ми його «Голчик».

Мати налила в тарілку солодкого молока і покала під підвалину хліва. Незабаром там появився той крихітний Голчик. Заклінав до нас очима, мов зірочками, а ми сховалися за вуглом хліва, щоб бачити достеменно, що буде робити Голчик.

І що робив він? Взявся й вихлебтав усе молоко із тарілки на нашу втіху та радість. Вихлебтав, вилизав тарілку і без «будь здоров» або без «дякую» подріботів, звідки прийшов – до оборога на

леваду.

Другого підвечір'я бачили ми інше дійство.

В пору, коли мамка зазвичай приносила миску із молоком та клала Голчиків під хлів, борозенкою попід парканом рухався рядок їжачків. Не один Голчик, а рядок Голчиків шнурували в напрям до нашого хліва. Спереду – Голчик, його ми вже пізнавали. За Голчиком? Вгадали ми – то була мати Голчика. А позад неї Голчиха та діточки-Голченята. П'ятеро Голчиків. Одне за одним причастились до миски із солодким молоком, що чекало під хлівом. Всі п'ятеро поставали навкруг тарілки.

Спорожнили гарненько, а далі рядком-шориком вертались назад на леваду під оборіг. Бо там мали вони кубло.

Пізніше батько влаштував «їдальню» під оборогом. Сюди носила не лише мати, але й ми, діти: збанчик солодкого молока, кусок мамалиги, окраєць хліба тощо.

Бувало, що мати запізнювалася із вечерею. І тоді вся сім'я Голчика рядочком шнурувала в город під оборіг, звідки виглядали тарілку із стравою.

Одного вечора ми запримітили Голчика із мишею в роті. Ще пищала, бідолашна. Запитали батька, що воно? Як воно?

Батько пояснив:

– Отак дано, щоб їжак пильнував і знешкоджував шкідників довкруг своєї оселі. Полею мишей, змій, ящірок. Він корисний усім.

Наталя ЗАБІЛА

І В ЯСОЧКИ Є ГРЯДКА!

Ранком сонце лине просто в хату, промені лягають на поріг.

Вийшла Яся у садок гуляти, де ще так недавно танув сніг.

А тепер – росте на гіллі листя, горобці веселі цвірінчать, і нової травки гострі списи з-під трави торішньої стирчать.

Край паркану – що це роблять діти? Скільки сміху, галасу й турбот!

Підійшла Ясюня подивитись:

– Це ж вони тут скопують город!

Сміх і галас:

– В мене будуть дині!

– В мене морква!

– В мене буряки!

А в того – гарбуз з смачним насінням, і в'юнкий горох, і огірки...

А Ясюня ще така маленька, наймолодша між усіх діток: чорні очка, личко рожевеньке і кругленька вся, як огірок.

Тягне Яся і собі лопатку, – ой, яка ж велика та важка!

– Буде в мене теж маленька грядка, як у всіх дітей із дитсадка!

І скопала грядку наша Яся, не відстала від усіх діток. Йй, щоправда, допоміг Михасик, та Роман, та Лесь, та Ігорьок...

– Ну, мала, яке ж тобі насіння?

А мала й не знає: що саджать?

Посадити б їй солодкі дині, що під сонцем, як свинки, лежать? Чи червону моркву? Чи салату? Чи смачні зелені огірки? Чи капусту – потім шаткувати? Чи горошок, щоб зривать стручки?..

Узяла Ясюня по зернятку й буряків, і моркви, й те, і те...

Ой, і буде ж у Ясюні грядка, мабуть, краща, ніж у всіх дітей!

Йде робота радісна і спора, веселіша за найкращу гру. А весняне сонце лізе вгору і пече, й цілує дітвору.

Художник Адель Гилевич

Лічилки

Летів рій бджілок
зі ста лічилок.
Зійшлися діти,
давай лічити,
бо кожна бджілка,
немов лічилка:
кого укусить –
жмурити мусить.

Біля двору – дві Федори,
біля танку – дві Тетянки,
а на лузі – дві Ганнусі,
біля річки – дві Марічки.
Ой, дівчаток тих багато.
Порахуйте їх, малята.

Федір, Сидір і Каленик
Збудували тут куреник.
У куренику сидять,
По варенику їдять.
В нас вареників немає,
Хто жмуритись починає?

Попіл, попіл, попільниця,
а де ж наша зозулиця?
Понад морем літала,
сивим оком кивала.
А ти, киве, не кивай,
а ти з города втікай.

Летіла лелека,
Летіла здалека,
Та й сіла на хаті
Зірки рахувати.
Не їла, не спала,
Всю ніч рахувала,
А вдосвіта збилась,
Зоря покотилась,
Упала додолу
На піжмурці в колу.

Казки народів світу

ЧИПУРИСЬ

Був собі у одного чоловіка бичок, і йому уже було три роки. Той бичок був такий учений, що як хазяїн принесе йому їсти і скаже: «Чипуризь, їди їсти», то він тільки почує, зараз і біжить до нього. Хто б не приїхав до того чоловіка, то він зараз водив його до того бичка і показував його.

От один раз приїхав до нього з одного села дяк в гості: він зараз повів його до Чипуризя, почав розказувати, який він учений, і що якби його виучить, то з нього була б людина.

А дяк і каже йому:

– Знаєш що, чоловіче, оддай мені цього бичка в ученіє і рівно через рік приїжджай до мене за ним, а до тих пір він буде уже чоловіком; за учення я з тебе багацько не візьму, давай десять рублів та й буде з мене.

Мужик погодився і дав зараз дякові десять рублів.

Дяк узяв бичка і поїхав додому. Скоро він приїхав, то зараз узяв та й зарізав його. Проходить рівно рік, чоловік запряг коняку, набрав сіна в повозку і поїхав до дяка.

Приїжджає він туди та й питається дяка:

– А що, чи вийшов з мого Чипуризя чоловік?

– Еге, ще який! – каже дяк, – уже у таким то городі губернатором.

Чоловік вернувся додому, набрав ще більше сіна в повозку, щоб було що їсти Чипуризеви дорогою, і поїхав аж у город.

Приїхав він у той город, розпитався людей і поїхав прямо до губернатора.

Скоро він приїхав та зараз набрав сіна добру в'язку і хотів іти з тим сіном до губернатора, але часовий його не пустив, а доложив сам губернаторові, що якийсь чоловік хоче бачити його превосходительство.

Губернатор думав, що, може, прийшов який-небудь чоловік з просьбою, і наказав його зараз впустити.

Чоловік уходить у хату з в'язкою сіна, підходить до губернатора і каже:

– О, мій Чипуризь, мабуть, забув уже свого хазяїна! – і тиче йому у рот те сіно.

Губернатор розсердився і питається, що йому треба, а він таки своє:

– Та ну ж, Чипуризь, що ти не пізнаєш свого старого хазяїна, котрий тебе виглядів і викормив, поїдем знову додому! – і все тиче се сіно

йому в рот; той думає, що він з ума зійшов, і наказав, щоб його вивели, але він почав упиратися і все-таки своє:

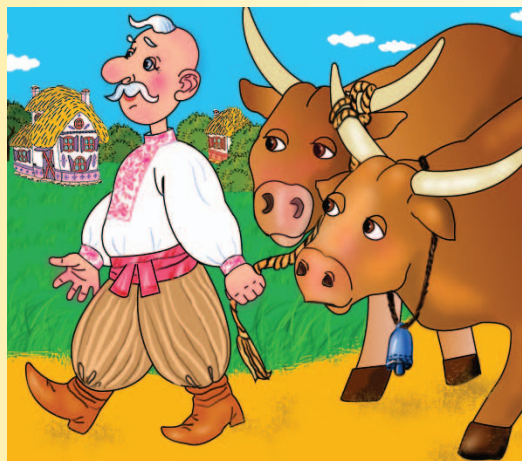
– Та ну ж, Чипуризь, хіба ти таки не пізнаєш мене? На ось тобі, поїж трохи сіна, то тоді поїдем додому.

Насилу його якось вивели, а тоді засадили в острог на три дні.

Як скоро його випустили із острога, то він скоріше запряг свою коняку, приїхав додому та й каже жінці:

– Знаєш що, жінко, був я у нашого Чипуризя, та він не пізнав мене, а наказав ще посадити на три дні в острог.

І з тих пір той чоловік закаявся їздить до свого Чипуризя і оддавати бичків до дяка на учення.

Марія ЧУБІКА

Малій маляр

От і настали довгаждані канікули. Юрко двічі щасливий. По-перше, він на відмінно закінчив перший клас, а по-друге, їде до бабусі в село. Там у нього багато друзів, з якими ходив у дитсадок, знайомих, там у нього бабуся, за якою дуже заскучив. Там буде цікаво.

Наступного дня батько повіз його в село. Вийшовши з машини, хлопець вдихнув на повні груди чисте повітря і крикнув: «Хай живе свобода!»

Бабуся радісно зустріла внука, який обняв її й прошепотів на вухо: «Я цілісіньке літо побуду в тебе».

– О, яке щастя! Тепер я скину зо два десятки років, – сказала, притискаючи до грудей внука.

Погода була гарною і Юрко цілими днями гасав по селу із друзями. Додому приходив тільки поїсти. І то нашвидку.

Повернувшись одного підвечір'я, побачив, як дідусь і бабуся складають речі із кімнати у великі картонні ящики.

– А це що буде? – запитав він.

– Ремонт. Побілимо кімнати. А жити будемо кілька днів у літній кухні. Ти не переживай, погода гарна, стіни швидко висохнуть і в кімнатах буде знову порядок, – мовила бабуся.

Наступного дня меблі відсунули від стін на середину кімнат і закрили поліетиленом. Увечері прийшли три чоловіки у обляпаних фарбою комбінезонах і обдивилися стіни і фарби.

Ранком, коли Юрко прокинувся, у кімнаті вже шастали ті самі дядьки. Вони лупали стіни, обшкрібали їх. Хлопцеві було нецікаво і він гайнув на річку.

Після кількох днів у хаті панувала тиша. Поснідавши, Юрко пішов подивитися, як працюють малярі. На превеликий подив, їх там не було. Посеред кімнати стояли відра з фарбами і кіль-

ка щіток.

На мить у його голові блиснула думка і він охоче взявся за роботу.

Вмочивши щітку в синю фарбу, на одній стіні намалював кучеряві хмари, які пливли по ясному небу. Вище них – жовте золоте сонечко, яке всміхалося до нього жовто-розжареним промінням.

Глянувши на відро із рожевою фарбою, йому уявилися бабусині троянди, які цвіли на городі. Не гаючи часу, хлопець намалював і їх на білій стіні.

– Ой, які ж вони гарні! – вигукнув здоволено. – Але без хати не можна закінчити малюнок!

З однієї баночки він зачерпнув синьої фарби, куди додав темної, і на стіні появилася контур хати.

Придивившись до малюнка, додав:

– А це ще не все. Бабуся хата оточена зеленню трав і дерев.

Юрко згадав, як у школі комбінував синій і жовтий кольори акварелі і так виходив яскраво-зелений.

Скоро хата насправді потонула у зеленім царстві. Задоволений намальованим, Юрко вибіг із хати і гукнув бабусю: – Прийшли малярі? – перепитала вона, побачивши його всього у кольорових плямах.

Він мовчки взяв її за руку і повів до кімнати:

– Дивіться, як гарно: твоя хата, садок, квіти, сонце, хмарки. А ти казала, що я не вмю малювати, окрім окатих героїв із мультиків. А бачиш, що вмю, і не погано, – щебетав задоволений хлопець.

Побачивши малюнок, бабуся задрев'яніла. А через пару хвилин стисненим кволим голосом сказала:

– Маєш рацію, любий, але прошу, більше по стінах не малюй!

(Початок на 3 сторінці)

– А який він? – розбирала Петруся цікавість.

– Незвичайний. Сам побачиш. Лише не лякайся. Брат добрий, жінка в нього злюща.

– А чому він аж тут осівся?

– Багато говорити чому.

– То він од людей одсторонився?

– Можна й так гадати. До людей він прихильний, не відлюдькуватий. Але люди вчинили йому лихо і відтоді воліє жити на одшибі.

– На самоті, – додав зацікавлений павутиненою розповіддю Петрусь.

– Та не самітник він. Геть про все цікавиться, усе йому відоме, як і нам.

– А він теж літає на вітрі?

– Ні, йому цього ні до чого. Хата в нього всезнаюча. Кожна новина відома. І як життя в людей сотається – він теж знає.

– То ви мене туди й поведете?

– Звичайно. Раз ти мені допоміг, то я тобі хочу віддячити. І брат подякує. Він про все знає. Я йому розповіла, в яку халепу попала, і якби не ти... – обірвала павутинка свою розповідь.

– А коли ви з ним говорили? – осторопів на мить Петрусь.

– У дорозі.

Хлопець нічого не розумів. У дорозі він не чув, щоб павутинка говорила з кимось. І ніхто до неї не говорив. Тож при чому оці несподіванки підносить йому павутинка. Чи, може, у всьому винувата оця осіння грибна пора. Що ж, батька теж давно немає, та він весь час чує його голос. Ледь хрипливий, лагідний. При чому тут дивуватися?

(Далі буде)

Прислів'я та приказки про літо

Бджоли раді цвіту – люди літу.

Буде той голодний, хто жнивами холодочку шукає.

В червні ворота підпиратимеш, то взимку голодний дрижатимеш.

Веселка вранці – на дощ.

Вранці трава пахне дужче, ніж завжди, – на дощ.

Горобці в пилуці купаються – на дощ.

Діждала Луки (16 червня) – ні хліба, ні муки.

Дощ іде не там, де ждуть, а там, де жнуть, не там, де просять, а там, де косять.

На Тимофія (2 червня) – велика надія.

Не засушиш насіння – сушитимеш голову.

Не той урожай, що на полі, а той, що в коморі.

Павук щосили плете павутиння – на суху погоду.

Перший туман літа – перша грибна прикмета.

Після Олени (3 червня) царствуй зелений, тобто буйнотрав'я.

Прийде літо – все розмаїте, прийде зима – нічого нема.

Прийшли Зелені святки – не ховайся в кутки.

Прийшов липень до хати – нема коли спочивати.

У червні на полі густо, а надворі пусто.

Якщо півень влітку заспівав раніше 9 години вечора – на дощ.

Василина ГОЛОВЧУК

ЛІТО

Втомившись від такої кількості зеленої фарби, художник переходить, наче грається, до іншої, більш гарячої і приємної – червоної.

А це вже літо. І не тільки на його картинах, а і в дійсності.

«Літо, літо, – цвірінькають пташки. Літечко, літо, – співають діти». І всі разом радіють йому.

Старенькі, що зможуть досхочу сидіти та вигріватися на сонечку, діти – купатися у Тисі, а господарі – порядкувати на полі, зараз сінокоси.

Своїм промінням сонце щедро зігріває цілими днями землю, а відпочиває лишень по ночах, дуже коротких влітку, але ніколи не буває сонним, хоч рано встає.

Інколи мене вранці будила мама, співаючи: «Вставай, синку, не лежи, бо вже сонце на межі».

Я всміхався до неї, стрибав із ліжка та скоро вибігав на город, щоб спіймати соце на гарячому, як говорять у нас – «на межі». Уже не було його там, тільки веселі сонячні зайчики танцювали та трава виблискувала сріблястою росою, в якій я дуже люблю пройтися босоніж.

Художник, як і літо, дуже щедрий до всіх. Дівчатам дарує досхочу червоне намисто, прикрашає черешні, які принадно виблискують, аж ледь-ледь стримуєся, щоб не піти поласувати ними.

Недалеко, на городі, з'явилися соковиті полуниці, які їсти б та їсти і ніяк не насититись.

Далі помідори, малина, смородина, та вся червона та червона – колір, який тепер панує скрізь, куди не глянеш. У пшениці маки цвітуть, наче прикрашають її, а ще далі в полі, куди іду родичам допомагати, можна поласувати палахкими духмяними червоними суницями.

Недалеко від села Тиса тихенько, немовби ще сонна, шепоче, а, може, сумує самотня без галасу дівчата і запрошує до себе. Але це тільки вранці, удень веселі голоси дівчата чути на все село, вони наче змагаються із піснею косарів, що долинає із поля.

Це все так красиво та загадково розмальовано анонімним художником, аж запитуєся: реальність це, чи ні?

МІСЬКИЙ ЗУХВАЛЕЦЬ

У нас по сусідству живе старенька самотня бабуся, якій я роблю маленькі послуги. Якимсь літом до неї в гості завітала внуки із великого міста.

Бабуся була дуже щаслива, адже вони ще не бували в неї. Запрошує і нас до себе, щоб познайомити: хлопець Влад, а дівчинка – Ада.

Діти не дуже знали української мови. «То нічого, – сказав їхній батько, бабуся син, – вивчуть».

Хлопець запитав мене, начебто згори: – У вас тут є басейн, щоб плавати, та спортивний зал?

Я відповів:

– Немає, і навіщо він нам?

Владик глянув на мене, наче якийсь чудовисько побачив, і звернувся до свого батька в сльозах:

– Не залишай мене тут, а то здичавію, поки забереш.

Але батьки не звернули уваги на слова, ані на хлопцеві сльози.

Я дуже добре дослухав, що дикарі – це ми, сільські хлопці, і хотів йому відповісти, але стримався, мовляв, на кожне є свій час.

На другий день я запросив хлопця купатися до Тиси, яка наче сама кликала нас: «Ану скоріше, чого чекаєш, я так скучила за вами!»

Ми із хлопцями стрибаємо весело в річку, згодом запрошуюю і Влада, який ще вагається, але згодом, набравши сміливості, стрибає й він до нас.

Почали змагатися, хто перший допливе до середини річки.

Влад почав відставати, вийшов із води і чекав нас на бережку. Хлопець був дуже вражений, адже хлопці так здорово плавали, і спитав, де вони навчилися. Я гордо відповів йому:

– Тепер ти знаєш, не потрібен нам твій басейн, коли у нас є Тиса.

– А взимку ви не можете плавати, – продовжує Влад, лише щоб було по його.

– А навіщо нам плавати взимку. Було б дуже монотонно. Взимку у нас є лижі, санки. Кругом сніг, а Брищі, Лазок та Флантус лише й чекають нас.

Влад обіцяв приїхати і взимку, щоб позмагатися, а дечого і навчитися в нас. І це ще не все.

Загадки

Ні рак, ні риба, ні звір, ні птиця,
Голос тоненький, а ніс довгенький;
Хто його уб'є, той кров свою проллє.
(комар)

В лісі вирізана,
Гладенько витесана,
Співає, заливається,
Як називається? (вжгішоє)

Котиться клубочок
Зовсім без ниточок.
Замість ниточок —
Триста голочок.

(хвжжі)

Що то воно: в воді водиться,
З хвостом родиться,
А як виростає,
Хвіст відпадає? (внэвж)

Хто мене в гадзівстві має,
Той завжди напевно знає:
Їдеш в ліс гриби збирати,
Тож мене потрібно взяти.

(вжніжжк)

Микола НОСОВ

Як Незнайко складав вірші

(Продовження з 50 числа)

Незнайко прийшов додому й одразу взявся складати вірші. Цілісінький день він ходив по кімнаті, дивився то на підлогу, то на стелю, брався руками за підборіддя і щось бурмотів собі під ніс. Нарешті вірш був готовий, і він сказав:

– Послухайте, братці, якого вірша я склав.

– Ану, ану, про що той вірш? – зацікавилися всі.

– Це я про вас склав, – признався Незнайко. – Ось про Знайка слухайте:

*Знайко йшов гулять на
річку,
перестрибнув через овечку.*

– Що? – закричав Знайко. – Коли це я стрибав через овечку?

– Ну, це тільки у віршах так говориться, для рими, – пояснив Незнайко.

– Так ти що, задля рими вигадуватимеш на мене всілякі нісенітниці? – спалахнув Знайко.

– Звичайно, – відповів Незнайко. – Навіщо ж мені вигадувати правду? Правда вона й так є.

– От спробуй ще, тоді знатимеш! – погрозив Знайко. – Ану, що ти там про інших склав?

– Ось послухайте про Поспішайка, – сказав Незнайко.

*Поспішайко був голодний,
він проковтнув прас холодний.*

– Братці! – закричав Поспішайко. – Що він про мене вигадує! Ніколи я холодної праски не ковтав.

– Та ти не галасуй, – відповів Незнайко. – Це я просто для рими сказав, що прас був холодний.

– Та я взагалі праски не ковтав – ні холодної, ані гарячої! – кричав Поспішайко.

– А я і не кажу, що ти проковтнув гарячу, так що можеш заспокоїтись. Ось послухайте краще вірш про Якосьбудька.

*В Якосьбудька під подушкою
лежить солодка пампушка.*

Якосьбудько підійшов до свого ліжка, заглянув під подушку й сказав:

– Брехня! Ніякої пампушки тут немає.

– Ти нічого не розумієш у поезії, – відповів

Незнайко. – Це для рими так говориться, що лежить, а насправді не лежить. Ось ще про Пілюлька склав.

– Братці! – закричав Пілюлька. – Треба припинити це знущання! Невже ми будемо спокійно слухати, що він тут бреше на всіх?

– Досить! – закричали всі. – Ми не хочемо більше слухати! Це не вірші, а якісь дражнилки.

Тільки Знайко, Поспішайко і Якосьбудько кричали:

– Нехай читає! Прочитав про нас, то хай і про інших читає.

– Не треба! – кричали інші. – Ми не хочемо.

– Ну, якщо ви не хочете, то я піду прочитаю сусідам, – сказав Незнайко.

– Що? – закричали тут усі. – Ти ще підеш перед сусідами нас соромити? Тільки спробуй! Можеш тоді й додому не приходити.

– Ну, гаразд, братці, не буду, – згодився Незнайко. – Тільки ви не сердьтеся на мене.

Відтоді Незнайко більше не складав віршів.

І граємося, і вчимося!

Чого забагато, те може пошкодити

1. Прочитайте слідуючу казку-пригоду:

У Марічки день народження. До неї прийдуть гості. Мама спекла торт і гарно прикрасила його кремом та полуницями.

Мама занесла торт до їдальні, а сама вийшла перодягнутися. Марічка і Петрик не можуть утерпіти, щоб не поласувати досхочу смачним тортом.

Майже половину торта з'їли діти. «Що скаже мама, коли це побачить? Може б сказати їй, що то Мурчик з'їв?» - радяться вони між собою.

Приходять діти на Маріччин день народження. Несуть їй подарунки. Усі веселі, співають і поздоровляють іменинницю. А в Марічки і Петрика починає боліти живіт.

Петрик і Марічка не можуть веселитися з гостями, бо вони хворі, лежать на канапі і тримаються за живіт. Батько приносить куплений торт, бо залишки з маминого торта соромно давати гостям.

Переночувавши в ліжку, Петрик і Марічка уранці прокинулися у поганому настрої. Вони зрозуміли свою помилку: чого забагато, те їм пошкодило.

2. Розмалуйте кожен з шести епізодів пригоди, які знаходяться нижче.

3. Розмалуйте відповідними кольорами одяг людей, Мурчика, торт і хатні речі.

4. Чи траплялось і вам щось подібне? Розкажіть.

5. Чого доброго слід навчитися з пригоди Марічки і Петрика?

Подав І. Ребошанка

Сторінка народознавства

ЛЕЛЕКА

Чорногуз, бусол, бузько – так кличуть у народі білого лелеку. Він рано прилітає навесні в Україну, а тому, разом із ластівкою, є вісником цієї пори року. Зачаровуєшся незрівнянною манерою польоту лелек у небі: дзьоб витягнуто вперед, а довгі стрункі ноги – назад. Справді, красиво. Виявляється, таке положення тіла дозволяє птаху летіти досить швидко і долати надзвичайно великі відстані.

Влітку лелеки живуть на великих просторах – від Європи до Північної Америки й від Туреччини до Японії, а взимку перелітають до Південної півкулі – в тропічну Африку та Індію. Дивує те, що лелеки точно знають, де саме починається теплий сезон. Та ще більше вражає їхнє вміння запам'ятовувати місце розташування своїх торішніх гнізд, і, пролетівши тисячі кілометрів, знову повертатися до старих осель.

Лелеки не бояться людей, і тому часто в'ють гнізда на дахах будинків, димарях, телеграфних стовпах. Будівництвом у лелек, як правило, займається самець. Ці птахи залишають гніздо без нагляду ненадовго, лише тоді, коли необхідно поживитися. Харчується бусол рибою, дрібними земноводними, іноді гризунами. Деякі види лелек живуть на болотах. Вони будують свої житла на верхів'ях дерев. Спілкуються бузьки, цокаючи дзьобом та махаючи крилами. А ще вони – чудові танцюристи. Коли самець і самка «приходять на побачення», крім згаданої вище манери спілкування, вони ще й граціозно пританцювують (особливо старається самець, прагнучи сподобатися самочці).

В Україні лелека – дуже шанований

птах. Наші пращури вірили, що бусол приносить щастя тій хатині, на якій зів'є собі гніздо. Вірили також, що коли б хто наважився зруйнувати гніздо бусла, то розлючений птах помстився б, підпаливши хату, або наславши на неї громову хмару. Тому стає зрозумілою символіка помсти цього птаха. Лелека також є символом непослуху. Відома легенда про чоловіка, якому було наказано викинути торбу з гадами, не заглядаючи у неї. Чоловік з цікавості таки зазирнув у торбу, а гади скористалися цим і розповзлися по світу. За це Бог перетворив чоловіка на лелеку, щоб він збирав зміїв.

Вірування, що лелека приносить дітей у дзьобі, існує в Україні, Голландії, Німеччині. Ось одне з пояснень таких вірувань. Саме влітку, після Великодня та довгих постів, слов'яни подумували над продовженням роду. Тому найбільше дітей народжувалося на початку весни, коли прилітали лелеки. В Україні бусол найчастіше виступає символом далеких мандрівок. Коли діти побачать лелеку, що летить у вирій, зараз же беруть паличку чи соломинку й кидають услід птаху, примовляючи: «Лелеко, лелеко, це тобі на гніздо!» «До вирію» лелеки відлітають уже на Спаса.

Відомо багато прикмет, пов'язаних з прильотом лелек. Наприклад, цілий рік житимуть у щасті ті, хто першим навесні побачить лелечу пару, котра розважливо походжає полем. Коли ж бусол стоятиме без діла – справи на роботі й удома йтимуть не дуже гарно. А побачити лелеку, що летить, означає цілий рік бути швидким у справах.

Валентина МАРУСЕНКО

Ми ще діти

Слова Юрія ПАВЛІША

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Moderato

1. Ран-ні пти-чі го-ло-си, Про мінь сон-ця по-кра-сив,
2. Ми спі-ва-є-мо піс-ні, На-че пти-ці го-лос-ні.

Їх-ні га-ми Всі із на-ми На-че ус-міш-ка ро-си,
Ми ще ді-ти, Нам ле-ті-ти І здій-сни-ти до-лю слів.

Мі, ре, до, Соль, фа, мі, ре, до. А, -----

Ус-міш-ка ро-си. -----Ми ще ді-ти всі.

1. Ранні птачкі галасі,
Промінь сонця покрасив,
Їхні гама
Всі із нама,
Наче усмішка роси,
Мі, ре, до,
Соль, фа, мі, ре, до.
Усмішка роси.

2. Ми співаємо пісні,
Наче птаці галасні.
Ми ще діти,
Нам летіти
І здійснити долю слів.
Мі, ре, до,
Соль, фа, мі, ре, до.
Ми ще діти всі.

Розмалюй сторінку

Пограймося!

1. Яку фігуру можна отримати, якщо скласти запропоновані частини фігур? Вибери її серед пронумерованих.

половина   половина

+ = ?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

третина   половина   половина

+ + = ?

1 2 3 4 5 6 7

2. Впиши в порожні клітинки слово, яке означає те ж саме, що й подані вирази.

Наприклад!

Як дві краплі води → **с х о ж и в** ← Як викapanий

Ні те ні се → **п і я**   ← Ні риба ні м'ясо

Пришій кобилі хвіст → **з а й**   ← Як п'яте колесо до воза

р   ← Ні світ ні зоря   Ще треті півні не співали

3. Поділи кожну фігуру на 4 рівні частини.

1) 2) 3) 4)

Пишаємося нашими дітьми!

Ось і настало тепле літечко. Прозвеніла над спілими житами перепелина пісня, стеляться покоси, буйніє картопля і плюскоче неподалік літепла річка. Що ж, наснажуйтесь, упивайтесь високим небом, сходьте високі гори, хвилююче море хай ласкавить вас своїми хвилями.

Канікули для вас. Прочитайте гарну книжку, заспівайте милу пісню, відкривайте для себе нове.

Редакція бажає вам гарно провести канікули і рада буде, якщо ви з нами поділитесь враженнями і задумами.

**Емма Усатюк,
9 років, с. Балківці**

**Сара-Марія Гошук,
6 місяців**

Делія Арганішук, Олександра Білусяк, Каріна Чепішке, Клаудіу Кошман, Габріел Козмюк, Луїза Кряца, Андра Гріжінку, Андрей Гуцан, Богдан Матейчук, Джорджіана Мартинюк, Давід Микитей, Роберта Парлог, Роберт Робчук, Аліна Смакот, Камелія Шешурські, Ніколета Захаріє